

SAMS synpunkter till Minister Krista Kiurus SOTE -sparraus 23.10.2019

SAMS – Samarbetsförbundet kring funktionshinder med sina fem medlemsförbund representerar 45 000 personer med funktionsnedsättning som har svenska som modersmål.

Vi välkomnar varmt minister Krista Kiurus dialog med medborgarsamhället i social- och hälsovårdsreformen. Personer med funktionsnedsättning med svenska som modersmål är en dubbelminoritet vars lagstadgade språkliga rättigheter inte får glömmas bort i en central reform som denna. Språket och servicen går hand i hand. Vårt önskemål är att en rundabordsdiskussion ordnas med syfte att föra dialog om de svenska behoven i social- och hälsovårdsreformen.

SAMS vill framföra följande fem synpunkter om den nya social- och hälsovårdsreformen:

1. Språkliga rättigheter bör tryggas

I regeringsprogrammet står det att målet är att tjänster för svenskspråkiga personer med funktionsnedsättning ska tryggas. Vi vill att strukturerna ska skapas så att de stöder förverkligandet av de språkliga rättigheterna och att tjänster för svenskspråkiga personer med funktionsnedsättning tryggas i den nya social- och hälsovårdsreformen. Reformen måste garantera att högklassiga och kundorienterade tjänster tryggas på ett jämlikt sätt för hela den svenskspråkiga befolkningen.

2. Fungerande servicekedjor för personer med funktionsnedsättning på svenska

Regeringsprogrammets mål är ett rättvist, jämlikt och inkluderande Finland där språkliga rättigheter tryggas i praktiken. Det är ytterst viktigt att strukturerna stöder förverkligandet av de språkliga rättigheterna. Språkliga rättigheterna i systemet för social- och hälso-tjänster tryggas genom välfungerande svenskspråkiga servicekedjor. En fungerande servicekedja innebär att individen får svenskspråkig service i alla skeden av social- och hälsovården. I praktiken kan fungerande servicekedjor från individens perspektiv kräva att både kommuner, landskap, privata- och tredjesektorns aktörer kan ingå servicekedjan.

I förra social- och vårdreformen glömdes socialvården tidvis bort. Vi framhåller att det är viktigt att socialvården inte glöms bort när vårdreformen nu utvecklas. Starkare axlar för socialvården behövs för att trygga lika tillgång till service - så som exempelvis personlig assistans.

3. Jämlik service för alla svenskspråkiga

I vårdreformen bör jämlik service på svenska tryggas för personer med funktionsnedsättning. Den svenskspråkiga befolkningen är geografiskt mycket splittrad. Det är viktigt att detta beaktas i den nya vårdreformen och att det inte påverkar individens rätt till att få bra vård. Det kan behövas en större flexibilitet i valmöjligheter för att trygga tillgången till jämlik service

och socialvård i enlighet med grundlagen. Så som det står i regeringsprogrammet så kan det även kräva särlösningar. Viktigast är att ifall det blir en särlösning så utvecklas funktionshindertjänsterna också på svenska. Den svenskspråkiga servicen får inte sacka efter.

För att trygga svensk service behövs det valmöjligheter när det gäller den svenska målgruppen, istället för att en producent sköter all service. Flera producenter har bättre förutsättningar att skapa mångsidiga och lämpliga tjänster för personer med funktionsnedsättning.

Vi vill även uppmärksamma att i sådan upphandling som görs med skattemedel bör svenskan vara ett kriterium.

4. Lagreformer

Funktionshinderområdet har länge väntat på en ny lag om funktionshindervisning och lag om självbestämmanderätt. Det är olyckligt att dessa inte blev av under förra regeringsperioden och det är viktigt att lagberedningen nu framskrider samt slutförs.

5. Rättssäkerheten bör förstärkas

Tryggande av jämlik service och rättssäkerhet går hand i hand. I samband med landskapsreformen bör också lokala rättssäkerheten utvecklas, eftersom nuvarande rättelseyrkandeförfarandet inte är ett effektivt medel för individens rättssäkerhet.

Ilona Salonen

Marica Nordman

Tf. Verksamhetsledare

Juridiskt ombud, sakkunnig

SAMS medlemsförbund är följande riksomfattande förbund:
FDUV, Finlands Svenska Handikappförbund, Psykosociala förbundet, Svenska hörsel förbundet och Förbundet Finlands Svenska Synskadade.